

ISBN: 978-625-7587-83-9

© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

ketebe.com

**Ketebe Yayınları:** 546

**Klasik / Öykünün Ustaları**



**Yayın Yönetmeni**

Furkan Çalışkan

**Dizi Editörü**

Aykut Ertuğrul

**Yayıma Hazırlayan**

Hüseyin Ahmet Çelik

**Düzeltili**

Nilgün Bıyıklı

**Kapak**

Harun Tan

**Mizanpaj**

Tamer Turp

## 1. BASKI

Ekim 2021  
İstanbul

**Ketebe Yayınları**

**Sertifika No. 49619**

Maltepe Mahallesi Fetih

Caddesi No: 6 Dk: 2

Topkapı 34010 İstanbul

Tel: 212.612 29 30

e-mail: ketebe@ketebe.com

**Baskı ve Cilt**

Matsis Matbaa Hizmetleri

San. ve Tic. Ltd. Şti

Sertifika No: 40421

Tevfik Bey Mah. Dr. Ali Demir Cad.

No: 51 Sefaköy Küçükçekmece /

İstanbul Tel: 212 624 21 11

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ne aittir.  
İzinsiz yayınlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

# Hürriyet Gecesi



ÖMER SEYFETTİN

Osmanlıca Aslından Günümüz Türkçesine Aktaran:

MERVE BAĞCIVAN

ZELİHA KAYA

*Mukadder Gemici'nin*

*Sunuş ve Seçkiyle*

KETEBE

---

## Ömer Seyfettin

Asker Ömer Şevki Bey ile asker kızı Fatma Hanım'ın dört çocuğundan biri olarak 1884 yılında dünyaya gelen Ömer Seyfettin, doğduğu yer olan Gönen'de başladığı eğitimine İstanbul'da devam etti. 1900 yılında Edirne Askeri İdadisi'nden mezun oldu. İki yılı, Balkanlar'daki Velmefçe, Pirlepe, Osenova, Pirbeliçe, Serez, İştıp, Babina, Demirhisar gibi sınır kasaba ve köylerinde çetelerle mücadeleyle geçti. Bu yerleşim yerlerinde yaşadığı tecrübeler öykülerine de sirayet etti. 31 Mart Vak'ası'nı bastırmak için İstanbul'a gelen Hareket Ordusu'nda yer aldı. Tazminatını alarak askerlikten ayrılma da Balkan Savaşı'nın başlaması üzerine orduya çağırıldı. Atına yakınlarında Yunan ordusuna esir düştü. Okumayı ve yazmayı bırakmadığı on aylık esaretin ardından 17 Aralık 1913'te İstanbul'a döndüğünde annesi vefat etmiş, babası İstanbul'u terk etmişti. Siyasi faaliyetlere karıştığı gerekçesiyle askerlikten ihraç edildiği 1914 yılında Kabataş Sultânisi'nde edebiyat öğretmenliğine başladı ve bu görevi ömrünün sonuna kadar sürdürdü. 1915'te Besim Edhem Bey'in kızı Câlibe Hanım'la evlendi, Güner adında bir kızı oldu. Fakat evliliği üç yıl sürdü. Sağlığı bozulmaya başlayan Ömer Seyfettin, 4 Mart 1920'de Haydarpaşa Tıp Fakültesi Hastahanesi'ne kaldırıldı ve 6 Mart 1920 tarihinde hayata veda etti. Cenazesi, Kadıköy Kuşdili Mahmut Baba Mezarlığı'na defnedildiyse de yol çalışmaları nedeniyle mezarı 1939'da Zincirlikuyu Asrı Mezarlığı'na taşındı.

Edebiyat sahasına şiirle giren Ömer Seyfettin, hikayeciliğiyle temayüz etti. Yüz elliden fazla hikâyeye imza attı. Ziya Gökalp'in fikirlerinden etkilendi. İttihat ve Terakki ile yakınlık kurdu. *Genç Kalemler* dergisinde isimsiz kaleme aldığı "Yeni Lisan" makalesi, bir hareketin doğmasına sebep oldu. Millî edebiyatın yaşayan Türkçe ile meydana geleceği tezini savundu. Dönemin önemli dergi ve gazetelerinde yüzden fazla yazı yayımladı, fikirlerini sert bir dille ele aldığı oldu, zaman zaman tenkide uğradı. Çeşitli sebeplerle birçok mahlas, rumuz kullandı. Batı edebiyatıyla kurulan temasın "mecburiyetten" kaynaklandığını ileri sürdü ve Antoine Albalat, François Coppee, Edmondo Amicis, Guy de Maupassant gibi yazarlardan çeviriler yaptı. Klasik muharrirlerin başına koyduğu Homeros'tan *İlyada*'yı Türkçeye kazandırdı.

Hayattayken *Ashab-ı Kehfimiz*, Harem, Efruz Bey gibi kitapları yayımlandı, *Mahcupluk İmtihani* adlı bir perdelik oyunu sahnelendi. Hikâyeleri ölümünden sonra dostu Ali Canip Yöntem tarafından bir araya getirildi.

---

## Merve Bağcıvan

1994 yılında Sivas'ta doğdu. İlköğretim ve liseyi Sivas'ta okudu. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği bölümünden 2016 yılında mezun oldu. 2017 yılında Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü Türk İslam Edebiyatı Anabilim Dalında yüksek lisansa başladı ve 163 varaktan müteşekkil "Mecmua-i Eşar" isimli tezi ile 2020 yılında yüksek lisans eğitimini tamamladı. Osmanlıca aslından yaptığı çeviriler *edebistan.com*, *vesanat* ve *Aşkar*'da yayımlandı. Namık Kemal'in *İntibah* isimli eserini yayıma hazırladı. Millî Eğitim Bakanlığı'nda öğretmenlik, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü Türk İslam Edebiyatı Ana Bilim Dalı'nda doktora yapıyor. Orta düzeyde İngilizce ve Arapça; iyi seviyede Farsça biliyor.

---

## Zeliha Kaya

1991 yılında Kayseri'de dünyaya geldi. İlk, orta ve lise eğitimini Sivas'ta tamamladı. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmenliği bölümünden 2017 yılında mezun oldu. Cumhuriyet Üniversitesi/İslam Tarihi ve Sanatları Bölümü/Türk-İslam Edebiyatı dalında yüksek lisansını "Hüseyin bin Rüstem'in Kasıde-i Münferice Şerhi" isimli tezi ile 2021 yılında tamamladı. Osmanlıca aslından yaptığı çeviriler *edebistan.com*, *vesanat* ve *Aşkar*'da yayımlandı. Ömer Seyfettin'in *Yalnız Efe* isimli eserini yayıma hazırladı. Şu an Sivas Cumhuriyet Üniversitesi TÖMER'de öğretim görevlisi olarak çalışıyor. Orta düzeyde İngilizce ve Arapça; iyi seviyede Farsça biliyor.

# İçindekiler

Sunuş.....	7
Bahar ve Kelebekler.....	17
İlk Cinayet.....	31
Ant.....	37
Nakarat.....	47
Hürriyet Gecesi.....	69
Mehdi.....	79
Diyet.....	87
Pembe İncili Kaftan.....	101
Ferman.....	115
At.....	131
Kurbağa Duası.....	135
Perili Köşk.....	143
Harem.....	153
Başını Vermeyen Şehit.....	195



# Sunuş

Yazmak, ne büyük bir muamma.

Yazılanların hem yazıldığı an içinde hem de sonrasında apayrı kaderleri var.

İşte şimdi, kısa ve çileli bir ömre sahip Ömer Seyfettin hikâyelerinin kaderlerinden birinin içindeyiz.

Seneler sonra -vefatından yüz yıl sonra!-, birileri -ben!-, onun yazdıklarını, bütün sandığını orta yere döküp didik didik ediyorum, nakış nakış dokuduklarını keyfince sağa sola atıyor, bazılarını lütfen bir kenara ayırıyor ve işte bunlar bu sandığın en güzel işleri diyorum. Hâlbuki ne seçersem seçeyim biri, en büyüğü ve en önemlisi eksik kalacak; onun kendi hikâyesi...

İşte bu yüzden, hikâyeleriyle iç içe geçen hayatını hayal edemedim duramıyorum; Gönen'deki çocukluğunu, askeri okul koridorlarındaki dik yürüyüşünü, on dokuz yaşında savaşın ortasındaki hâlini, köpeğini, atını, okuduklarını, esirlik günlerini, İzmir'de ya da Selanik'te, İstanbul'da bir masa etrafındaki hareketli tartışmalarını, münzevi yalısında Boğazın şıprıtılı sesini, sağdan sola doğru hızla yazan hâlini, çarşıda pazarda adeta bir

müzik dinler gibi İstanbul Türkçesiyle konuşan kadınlara kulak verişini, Allah vergisi ferasetini ve kendine güvenini, yazdığını beğenip durup kakhaha atışını, keskin zeka mizahını, sınıfta hoca olarak sıraların arasında dolaşan hâlini, yarını, yarının kıt kanaat geçimini hatırladığında çöken kederini, huzurlu bir hayata, kızına duyduğu hasreti ve nihayet acıyla sızlayan bedenini, otopsi masasında yarılan göğsünü...

Yaşadığı yıllara (1884-1920) dönüp bakamıyorum bile, yutkunuyorum sadece, öyle zor zamanlar ki. Vatan topraklarını -Balkanları- adeta kendi elleriyle toprağa gömmüş, savaş meydanlarında bir asker olarak bulunmaktan öte, Osmanlı'nın, kocamış çınarın devrilmeden önceki çatırtılarını duymuş, devlet-millet fikrine dayanmış, tutmaya çalışmış, didinmiş, ter dökmüş, kafa yormuş; yazmış, yazmış, yazmış...

Bu yazmak öyle bir yazmak ki kalemi adeta sahibinin kısa ömrünü sezmiş, hiç durmayan bir makine gibi işlemiş, şiirler, fikri yazılar, hikâyeler kaleme almış. Çok yazan pek çok sanatçı bulabiliriz. Hatta yaşadığı dönemde kendisi gibi asker, fikir adamı, hikâye yazarı ve öğretmen sıfatlarını taşıyan bir ismi de belki buluruz. Ama şu cümleleri ondan başkası için yazamayız; bugün Türkçe denildiğinde o var, Türk hikâyesi denildiğinde o var, Türk kimliği denildiğinde yine o var.

Önemi bunlarla da bitmiyor; dilinin lezzeti, etkileyiciliği, hikâyelerinin meseleleri, dünden bugüne onu bitmek tükenmek bilmeyen, kayıtsız kalınamayan bir kaynak olarak taşıyor, herkes, herkes de değil bir millet, onun hikâye sofrasından nasipleniyor. Çünkü kader onun kalemine öyle bir yol çizmiş ki hikâyeleri mirasçılarının takipsizliği ile hem sahipsiz kalmış hem de herkes tarafından sahiplenilmiş, mîrî malı olmuş. Yayın dünyasında nice kişinin karnını doyurmuş, çok basılmış, çok satılmış, çok okunmuş. Çocuklar için yazmadığı hâlde nice çocuğun, gencin kalbine sızmış, yerleşmiş, onlara bir kimlik, bir aidiyet duygusu vermiş, cesaret nedir, yiğitlik nedir, tavır ve şahsiyet

nedir, evvela o öğretmiş... Sıra dışı olarak pek çok sebep onu çok yazmaya yönelmiş, bu hal Ömer Seyfettin için 'yazmak için doğmuş' hükmünün verilmesine neden olmuş, ama yine sıra dışı sebeplerle o, çok çok basılarak 'okunmak için doğmuş yazar' sıfatını bilek ve ruh kuvvetiyle kazanmış.

Hikâyelerinin meseleleri, ayrıca anlatılmayı hak ediyor. Zorluklarla dolu hayatına, yaşadığı yıkılış devrine bakıp ah vah etmeden, bunalım edebiyatı yapmadan dert edindiği meseleler, yazdıklarını; hikâye gölünden henüz tutulmuş, çırpınan, pırıl pırıl bir balık canlılığında muhafaza ediyor. Dikkatli bir okur; Türk kimliğinden kadın, aşk, evlilik meselelerine, ehliyesiz liyakatsiz tiplerin resmedilmesinden mizah yüklü hikâyelerine, taassup eleştirilerinden dönemin yaşayışına ışık tutan hikâyelerine kadar kaleme aldıklarını okuduğunda, hayret verici bir şekilde nice meselenin, meselelerimizin diri olduğunu görebilecektir.

Ömer Seyfettin'in dildeki etkileyiciliğini de şöyle anlatmaya çalışalım. Bugün genç bir teğmen bulalım Türkçe üzerine kafa yorsun, bir makale kaleme alsın, dil üzerinde öyle bir etki bıraksın ki yüz yıl sonra, 2121'de yani, konuşulan ve yazılan Türkçe'nin belirleyicilerinden biri olsun! Bahsettiğimiz yazı "Yeni Lisan" makalesidir ve makale; "Türkçe ve Türk edebiyatıyla ilgili kıpırdanırların yüksek sesle, planlı ve daha geniş kitlelere yönelik bir hareket olarak genişleyeceğini gösterir. Hareketin özünde konuşma ve yazı dilinin birleştirilmesi teklifi vardır. Bilindiği üzere Osmanlı'da konuşma ve yazı dili birbirinden farklıdır. (...) Buna bakarak 'Yeni Lisan Hareketi'nin bugünü de etkileyen ilk teklifi konuşma dilinin yazı dili hâline getirilmesidir, denilebilir. (...) 'Yeni Lisan'a yapılan itirazlarda tasfiyecilik ve eski Türkçeye dönüş konusundaki endişeler dikkati çekmektedir. 'Yeni Lisan Hareketi' bu anlamda doğru bir tavır takınmış, tasfiyecilikten